

Avaluació anual de l'estat dels sòls i els aqüífers

Les nevades de març que van saturar de forma eficient els sòls i les precipitacions de maig que es van presentar abundoses van donar una primavera força humida amb uns aqüífers recarregats i unes aigües superficials amb una bona circulació, tot i que han anat minvat notablement fins entrar el juny.

Trobem un primer període sec entre el 15 de maig i el 10 de juny. El mes de juliol pateix també una sequera que s'allarga fins la primera desena d'agost. Entre el 10 i el 20 d'aquest mes, algunes tempestes irregularment repartides permeten la recuperació dels conreus i de la vegetació, però les altes temperatures de la darrera quinzena d'agost eixuguen els sòls i no permeten la presència de fongs als boscos. No hi ha una recuperació hídrica fins l'octubre quan es tornen a omplir els aqüífers de gran part de la comarca.

A la taula 1 es pot comprovar com els nivells d'evaporació han estat força més baixos que els de l'any 2009, fins hi tot apareix al còmput total una diferència favorable a la precipitació. El juliol però ha estat molt sec, accentuant els valors quasi deficitaris del mes de juny.

	Precipitació	Evaporació	Diferència
Maig	150,1	72,8	77,3
Juny	84,3	81,9	2,4
Juliol	39,4	105,1	-65,7
Agost	106,1	91,1	15,0
Setembre	87,0	53,3	33,7
Totals 2010	466,9	404,2	Diferència positiva + 62,7
Totals 2009	322,0	458,7	Diferència negativa - 136,7

Taula 1: Evaporació (vall de Bianya, de maig a setembre del 2010 i total del 2009 i 2010 (mm).

Precipitació

Pel que fa a la precipitació acumulada, el 2010 ha estat en conjunt plujós a tota la comarca, arribant a enregistrar 1.200-1.300 mm als pluviòmetres del centre i est de l'Alta Garrotxa i de les capçaleres del Fluvià. Els bons resultats estan influenciats per l'aportació dels dies 9 al 13 d'octubre amb registres totals compresos entre els 200 i 300 mm, especialment als llocs més ben orientats als corrents marítims.

Els mesos més productius han estat maig i també la primera quinzena d'agost, i octubre. Aquest any, les pluges de tardor han arribat amb protagonisme, especialment per l'episodi d'octubre quan una pertorbació atlàntica va creuar el Principat donant precipitacions generals molt quantioses i intenses a la Garrotxa. La circulació de la xarxa de desguàs, tot i no haver de lamentar cap desbordament important, va restar al límit en els llocs habitualment més vulnerables. L'activitat geomorfològica també va ser destacable amb esllavissades i altres afectacions sobre les lleres i bucs d'alguns cursos fluvials. En canvi els mesos freds han estat pràcticament secs.

Temperatures

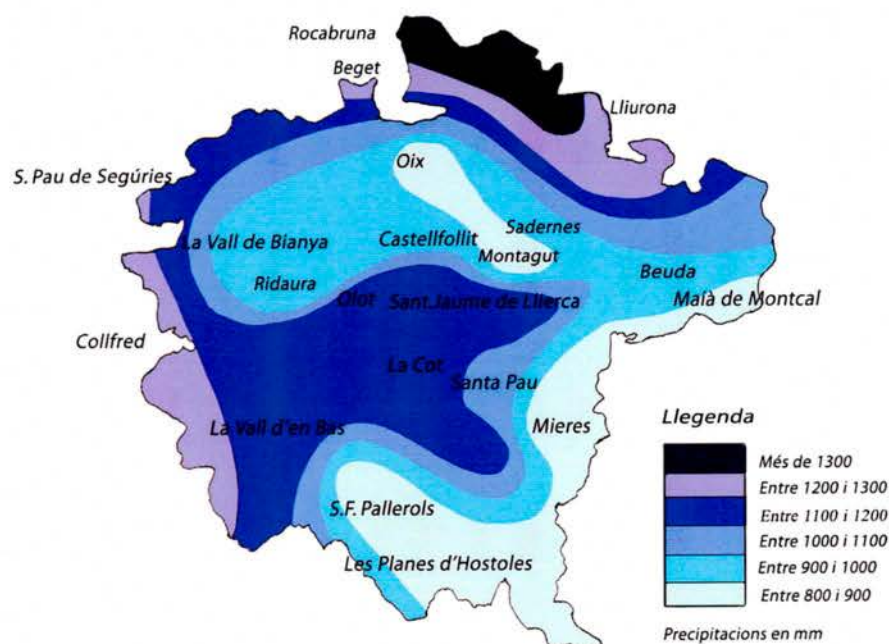
En la taula 2 es veu com els valors estadístics del 2010 de l'estació de la vall de Bianya són indicadors d'un any que es pot qualificar tèrmicament fred. A la taula es mostren també les dades del 2009, molt properes als valors mitjans de l'estació. Els valors tèrmics estacionals s'han mantingut per sota dels valors mitjans, a excepció de l'estiu que ha estat molt semblant a l'any passat i similar també a la mitjana climàtica.

Sèrie 1982-2008		2009		2010
Mitjana climàtica hivern	7,9°	Mitjana hivern	7.6°	6.2°
Mitjana climàtica primavera	15,9	Mitjana primavera	16.2°	14.8°
Mitjana climàtica estiu	21,7°	Mitjana estiu	21.4°	21.3°
Mitjana climàtica tardor	10,7°	Mitjana tardor	11.5°	9.4°
Temperatura mitjana anual	14°	T. mitjana	14.1°	12.9°

Taula 2: Regim estacional de la temperatura (vall de Bianya)

La continuïtat dels fluxos de component nord que han fet acte de presència una bona part dels mesos hivernals han estat responsables del predomini d'un ambient més continental que marítim, fet que ha deixat bones nevades als Pirineus i ha mantingut les temperatures amb uns valors força baixos que fins i tot han arribat als -11,5° C a la Cot (Santa Pau). S'han enregistat moltes glaçades matinals, i alguns dies de neu a les zones més elevades de l'Alta Garrotxa i la serralada Transversal.

Distribució aproximada de les precipitacions (Garrotxa, 2010)

Cal destacar quasi com efemèride meteorològica les glaçades del mes de març i els importants gruixos de neu, quasi excepcionals ja que no trobem unes temperatures tan extremes per a un mes de març al menys en els darrers 30 anys. La irrupció d'una onada d'aire fred continental i a la vegada la presència de baixes pressions a la Mediterrània tot generant un flux d'aire humit i inestable han comportat nevades amb gruixos destacables (30-50 cm) en funció de les cotes i àrees tot mantenint-se la neu durant molts dies. Aquests ambients tan freds han contrastat amb una segona quinzena d'agost i primers dies de setembre caniculars, amb valors que han superat els 38 °C.

Breu descripció de la situació de pluges intenses entre els dies 9 i 13 d'octubre

Entre els dies 9 i 13 el domini d'un solc en alçada que era reforçat per l'entrada d'aire càlid i humit procedent de la Mediterrània a causa d'una clara situació de vents marítims i del sud-est en els nivells més baixos troposfèrics va comportar que una pertorbació atlàntica creués Catalunya tot produint precipitacions generals. El flux del SW que acompanyava la pertorbació en alçada empenyia una massa d'aire relativament càlida sobre la Mediterrània occidental que va provocar un augment de la temperatura a Catalunya. A partir del dia 9 la pertorbació va afectar plenament el país. La topografia de 500 hPa (a uns 5.500 m d'alçada) mostrava com la configuració sinòptica venia dominada per una pertorbació ubicada sobre la península.

La nit del dia 9 van aparèixer alguns petits ruixadets, poc apreciables, però a les 5 del matí del dia següent, després d'alguns llamps i trons, poc significatius però amenaçadors, s'inicien unes precipitacions molts intenses i quantioses que aboquen 60 mm entre les 5 i les 8h. Tot i que durant el matí la pluja continua amb força, les rieres i torrents encara no baixen amb excessiu cabal. Plou tot el dia amb marcat component est i a les 19h ja s'han recollit 100 mm (vall de Bianya). En aquell moment s'activa el pla INUNCAT davant les previsions existents.

La temperatura continua suau i amb molt poca amplitud; les pluges, ara menys fortes, continuen tota la nit i l'endemà dia 11. Durant el matí continua el component E, però amb petites treves i ruixats més moderats. Es partit de les 15'30 que s'inicia un enfosquiment del cel i els núvols cobren protagonisme: baixos, foscos i amb desplaçament veloç —component SE marcat—. Pràcticament fins el vespre, la pluja cau amb intensitat severa, recollint-se més de 100 mm. Els rius i torrents baixen amb força inusitada i el risc d'inundació és alt. Afortunadament a darrera hora del dia s'aturen les precipitacions amb una xarxa fluvial totalment col·lapsada, però que lentament drena l'escolament que baixa per tots els vessants.

JORDI ZAPATA

* Les taules de temperatures i precipitacions mensuals de les estacions meteorològiques de la comarca es poden descarregar de la pàgina web de la delegació de la Garrotxa de la ICHN.